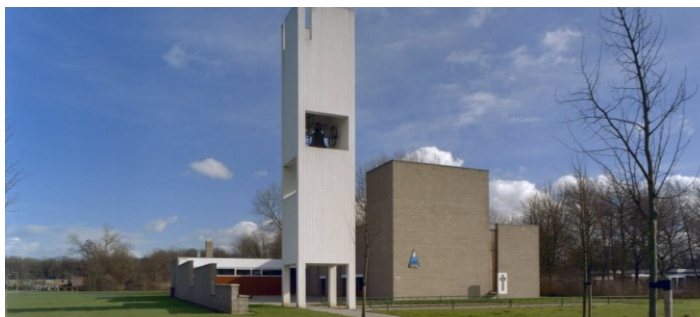
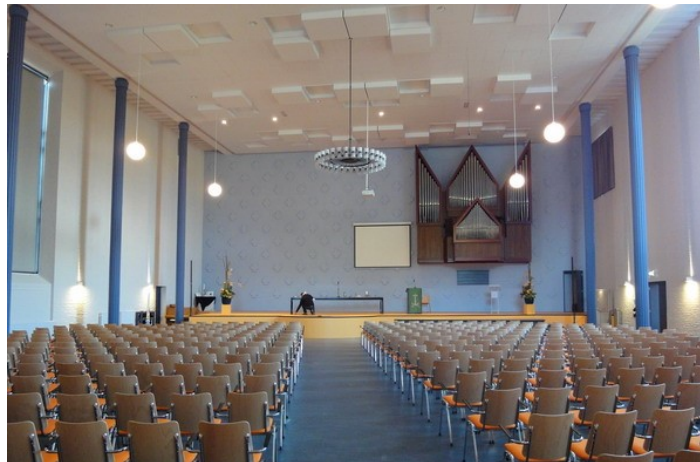


KERKENVISIE NOORDOOSTPOLDER OORDEELSVORMING

17 april 2023



INVENTARISATIE

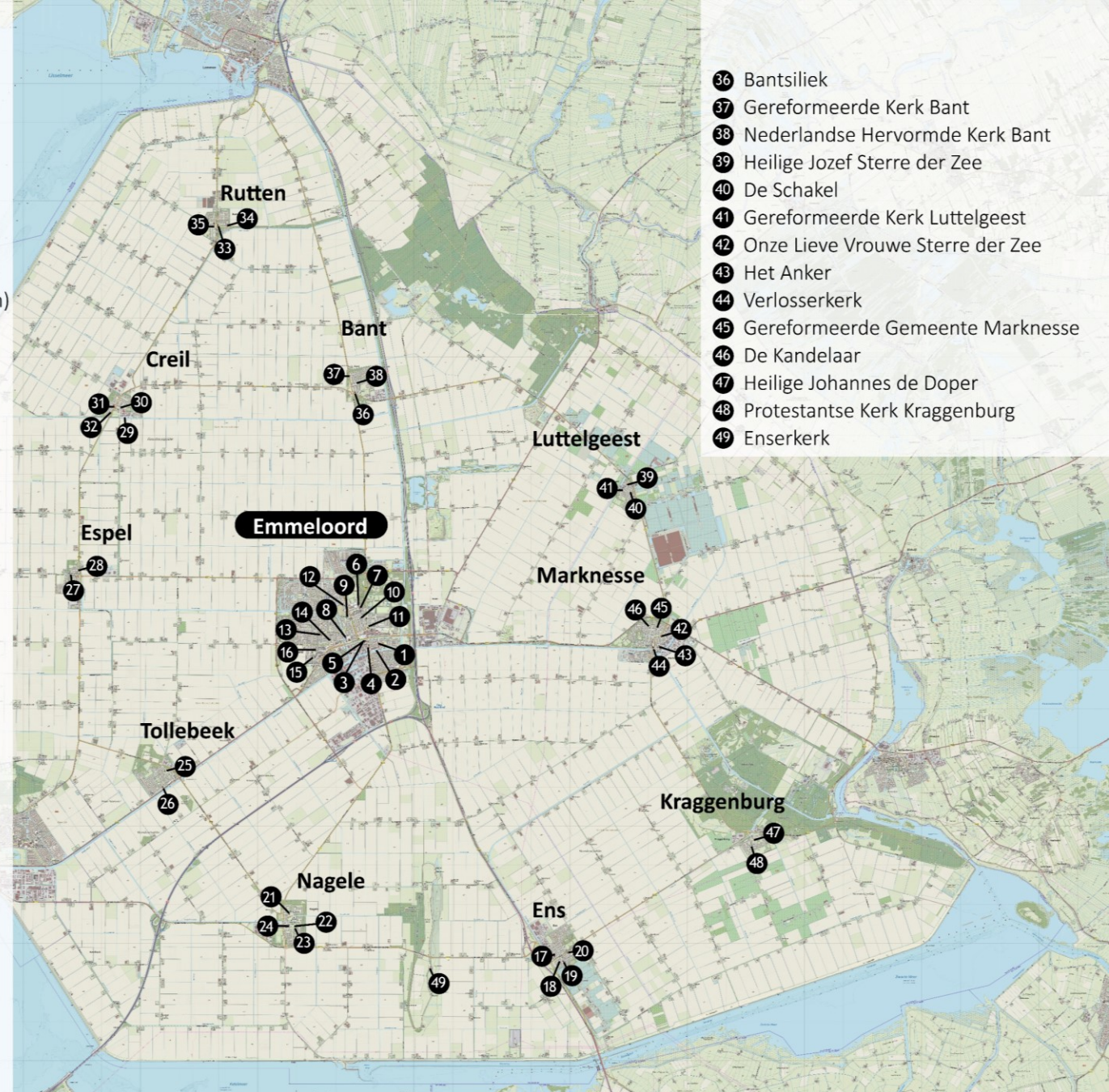


DE KERKEN IN DE NOORDOOSTPOLDER

49 (voormalige) gebedshuizen

3 gemeenschappen zonder
gebouw

- 1 Nieuw Jeruzalemkerk
- 2 Het Bakken
- 3 De Hoeksteen
- 4 Baptistengemeente de Regenboog
- 5 Doopsgezinde gemeente Emmeloord
- 6 Koninkrijkszaal
- 7 Vrije Baptistengemeente de Fontein
- 8 Yunus Emre Moske
- 9 Assalaam Moskee (Moskee As-Sâlaam)
- 10 De Rank
- 11 Heilige Michaël
- 12 Moriakerk
- 13 De Ontmoeting
- 14 Nieuw Apostolische Kerk
- 15 Pro Rege
- 16 Apostolisch Genootschap
- 17 Hervormde Kerk Ens
- 18 't Gebouwtje
- 19 OLV van Altijddurende Bijstand
- 20 De Zaaier
- 21 Gereformeerde Kerk Rutten
- 22 Hervormde Kerk Nagele
- 23 De Akker
- 24 St. Isidorus
- 25 St. Hubertus
- 26 Protestants Kerkcentrum
- 27 Una Sancta
- 28 Verrijzenis des Heren
- 29 Burgwalkerk
- 30 Heilige Nicolaas
- 31 Ontmoetingskerk
- 32 Voormalige GKv
- 33 Emmaüskerk
- 34 Heilige Servatius
- 35 Gereformeerde Kerk Rutten



- 36 Bantsiliek
- 37 Gereformeerde Kerk Bant
- 38 Nederlandse Hervormde Kerk Bant
- 39 Heilige Jozef Sterre der Zee
- 40 De Schakel
- 41 Gereformeerde Kerk Luttelgeest
- 42 Onze Lieve Vrouwe Sterre der Zee
- 43 Het Anker
- 44 Verlosserkerk
- 45 Gereformeerde Gemeente Marknesse
- 46 De Kandelaar
- 47 Heilige Johannes de Doper
- 48 Protestantse Kerk Kraggenburg
- 49 Enserkerk

KERKEN



KERKEN



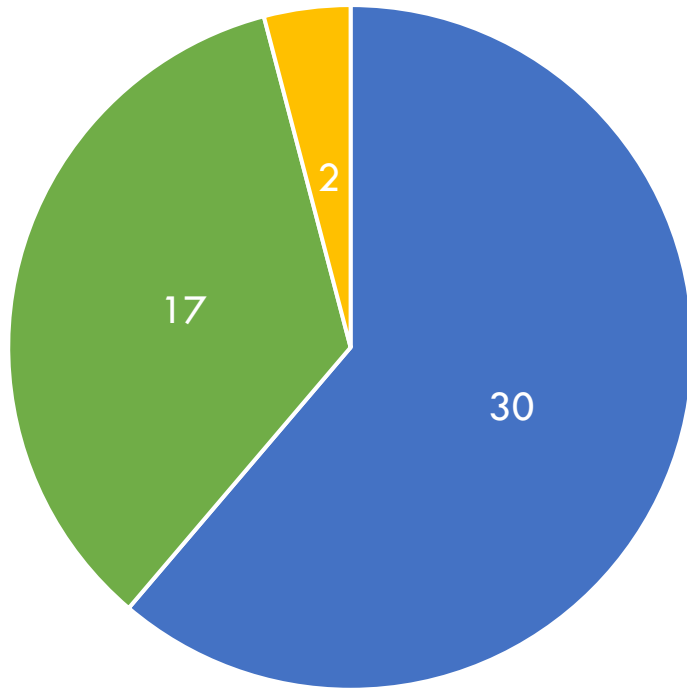
KERKEN



KERKEN

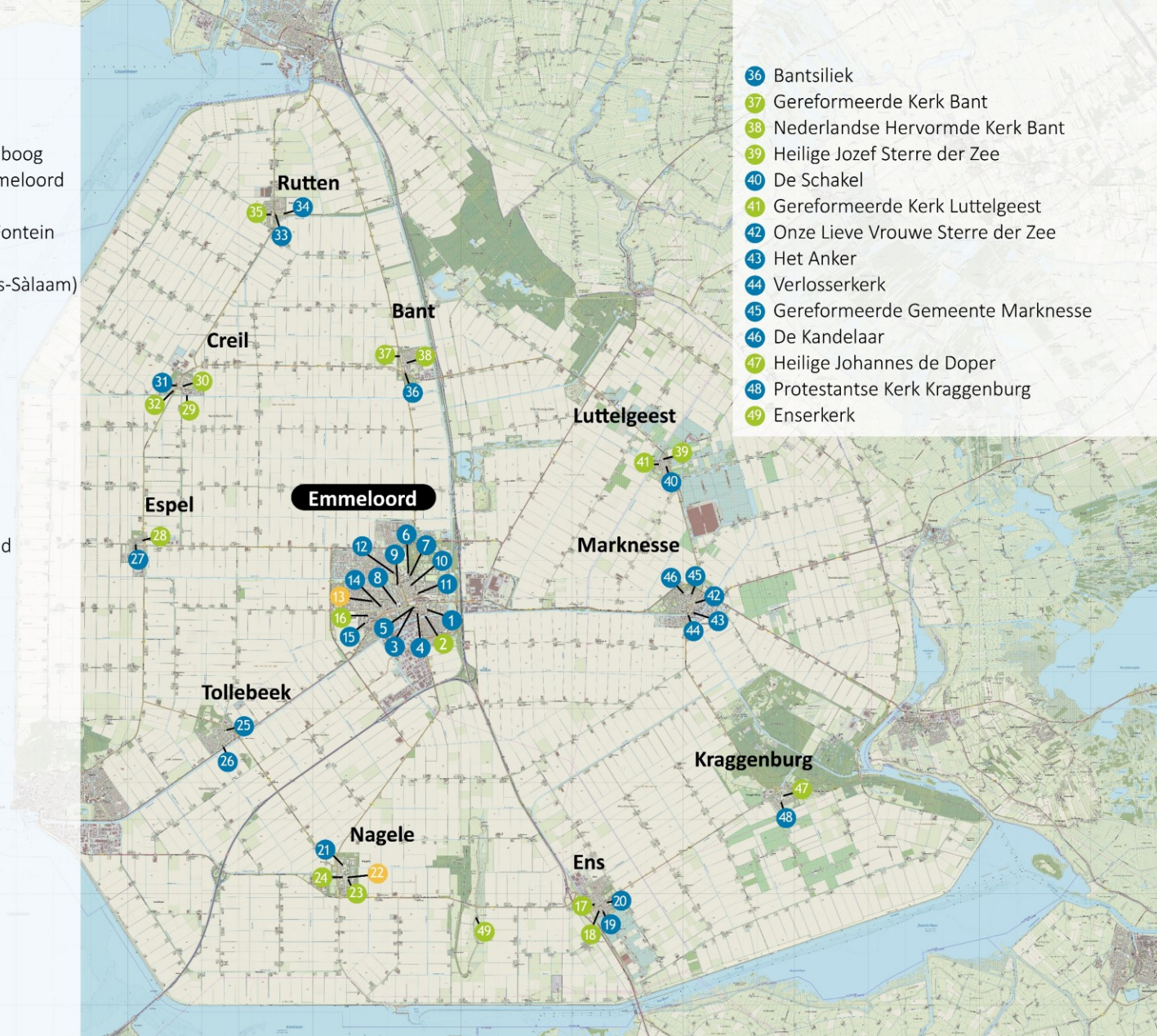


FUNCTIONEEL GEBRUIK



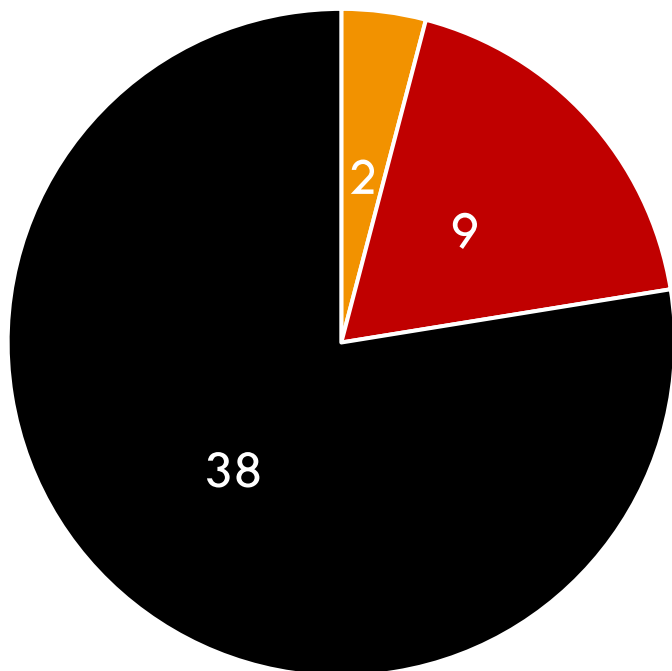
- Religieus gebruik
- Herbestemd
- leegstaand

- 1 Nieuw Jeruzalemkerk
- 2 Het Bakken
- 3 De Hoeksteen
- 4 Baptistengemeente de Regenboog
- 5 Doopsgezinde gemeente Emmeloord
- 6 Koninkrijkszaal
- 7 Vrije Baptistengemeente de Fontein
- 8 Yunus Emre Moske
- 9 Assalaam Moskee (Moskee As-Sàlaam)
- 10 De Rank
- 11 Heilige Michaël
- 12 Moriakerk
- 13 De Ontmoeting
- 14 Nieuw Apostolische Kerk
- 15 Pro Rege
- 16 Apostolisch Genootschap
- 17 Hervormde Kerk Ens
- 18 't Gebouwtje
- 19 OLV van Altijddurende Bijstand
- 20 De Zaaier
- 21 Gereformeerde Kerk Rutten
- 22 Hervormde Kerk Nagele
- 23 De Akker
- 24 St. Isidorus
- 25 St. Hubertus
- 26 Protestant's Kerkcentrum
- 27 Una Sancta
- 28 Verrijzenis des Heren
- 29 Burgwalkerk
- 30 Heilige Nicolaas
- 31 Ontmoetingskerk
- 32 Voormalige GKv
- 33 Emmaüskerk
- 34 Heilige Servatius
- 35 Gereformeerde Kerk Rutten



- 36 Bantsiliek
- 37 Gereformeerde Kerk Bant
- 38 Nederlandse Hervormde Kerk Bant
- 39 Heilige Jozef Sterre der Zee
- 40 De Schakel
- 41 Gereformeerde Kerk Luttelgeest
- 42 Onze Lieve Vrouwe Sterre der Zee
- 43 Het Anker
- 44 Verlosserkerk
- 45 Gereformeerde Gemeente Marknesse
- 46 De Kandelaar
- 47 Heilige Johannes de Doper
- 48 Protestantse Kerk Kraggenburg
- 49 Enserkerk

STATUS

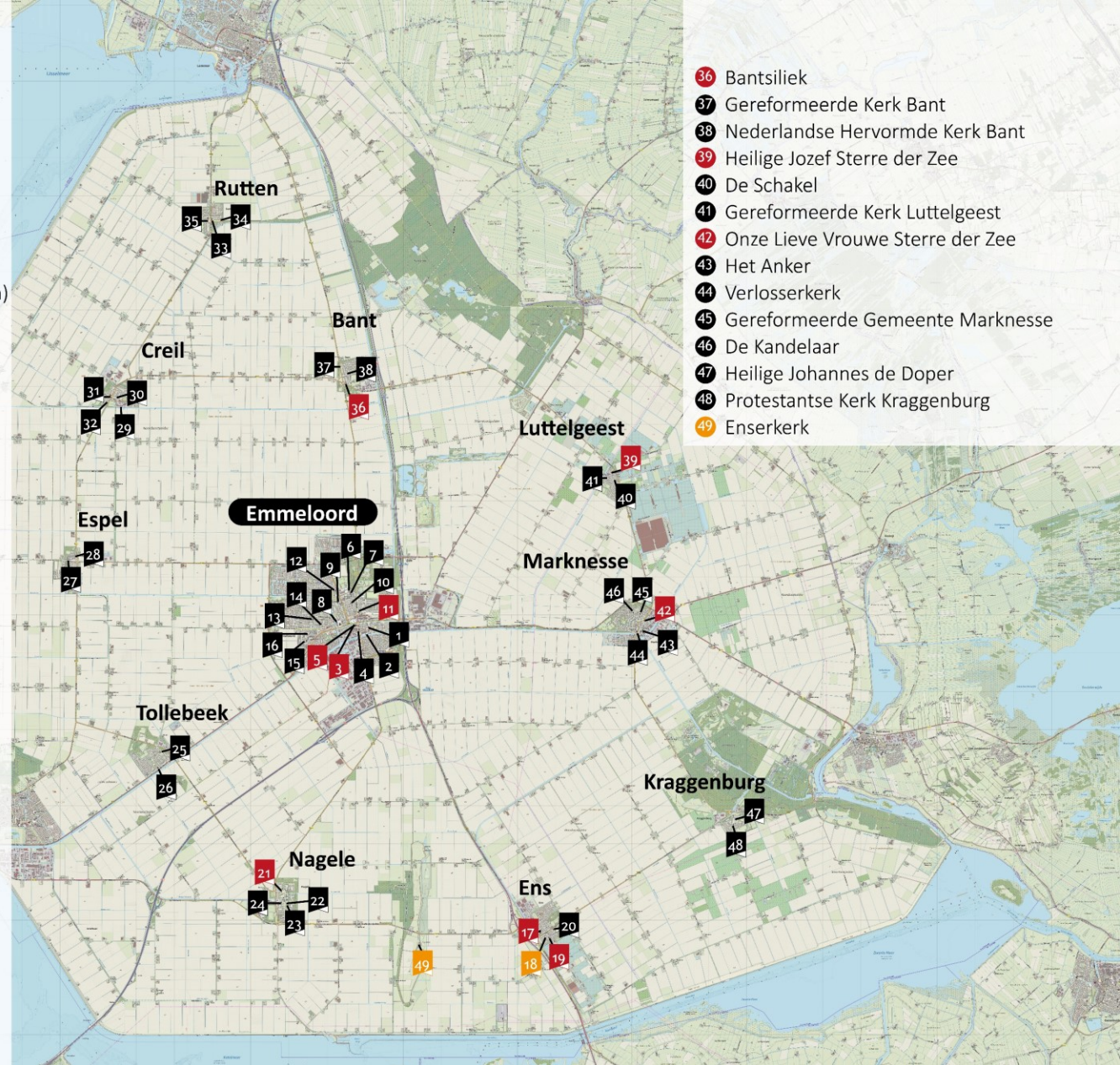


■ Rijksmonument

■ Gemeentelijk monument

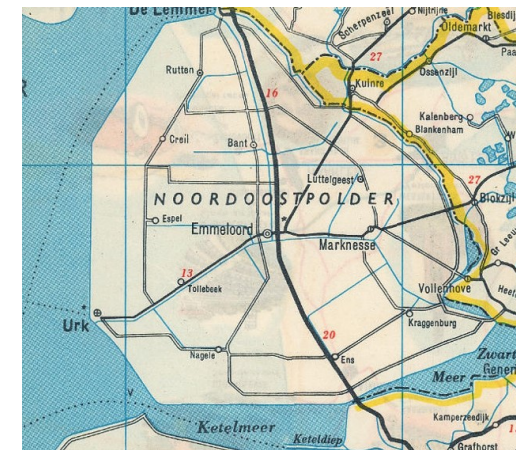
■ Geen status

- 1 Nieuw Jeruzalemkerk
- 2 Het Bakken
- 3 De Hoeksteen
- 4 Baptistengemeente de Regenboog
- 5 Doopsgezinde gemeente Emmeloord
- 6 Koninkrijkszaal
- 7 Vrije Baptistengemeente de Fontein
- 8 Yunus Emre Moskee
- 9 Assalaam Moskee (Moskee As-Sàlaam)
- 10 De Rank
- 11 Heilige Michaël
- 12 Moriakerk
- 13 De Ontmoeting
- 14 Nieuw Apostolische Kerk
- 15 Pro Rege
- 16 Apostolisch Genootschap
- 17 Hervormde Kerk Ens
- 18 't Gebouwtje
- 19 OLV van Altijddurende Bijstand
- 20 De Zaaier
- 21 Gereformeerde Kerk Rutten
- 22 Hervormde Kerk Nagele
- 23 De Akker
- 24 St. Isidorus
- 25 St. Hubertus
- 26 Protestant's Kerkcentrum
- 27 Una Sancta
- 28 Verrijzenis des Heren
- 29 Burgwalkerk
- 30 Heilige Nicolaas
- 31 Ontmoetingskerk
- 32 Voormalige GKv
- 33 Emmaüskerk
- 34 Heilige Servatius
- 35 Gereformeerde Kerk Rutten



- 36 Bantsiliek
- 37 Gereformeerde Kerk Bant
- 38 Nederlandse Hervormde Kerk Bant
- 39 Heilige Jozef Sterre der Zee
- 40 De Schakel
- 41 Gereformeerde Kerk Luttelgeest
- 42 Onze Lieve Vrouwe Sterre der Zee
- 43 Het Anker
- 44 Verlosserkerk
- 45 Gereformeerde Gemeente Marknesse
- 46 De Kandelaar
- 47 Heilige Johannes de Doper
- 48 Protestantse Kerk Kraggenburg
- 49 Enserkerk

CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK





Kerkgebouwen worden gedeeld en er is veel ruimte voor nevenactiviteiten




Noodgebouwen uit ontstaan van de polder

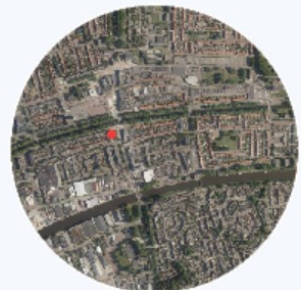
Belangrijke stedenbouwkundige ligging & prominente uitstraling o.a. door (losstaande) torens

Delftse school | Shake-hands | Modernisme

Kunst is onderdeel van veel gebouwen

CULTUURHISTORISCHE WAARDEN

-  Gemeentelijk monument
-  xxxm²
-  Christelijk gebruik



De Hoeksteen

Adres	Nagelerstraat 2
Bouwjaar	1950
Architect	Sybold van Ravesteyn
Bouwstijl	Delftse school
Denominatie	Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK)
Gebruik	religieus

De Nederlands Hervormde kerk De Hoeksteen in Emmeloord werd in 1950 ontworpen door de bekende Rotterdamse architect Sybold van Ravesteyn (1889-1983). De kerk is opvallend gelegen bij het kruispunt en de brug. De aangebouwde klokkentoren fungeert als oriëntatiepunt maar is niet hoger dan de poldertoren.

De Hoeksteen is een rechthoekig kerkgebouw opgetrokken in roodbruine baksteen. Dankzij de gesneden voeg (met inhammen) en de schaduwwerking oogt het metselwerk sierlijk en ingetogen. Ook zijn er veel decoratieve elementen van beton en siermetselwerk toegepast zoals langs de dakranden, bij de deur- en vensteropeningen en in de achtergevel. De klokkentoren was de eerste kerktoren in de Noordoostpolder. In 1962 werd de kerk uitgebreid met een extra vleugel die door de Doopsgezinde gemeente wordt gebruikt. Tot 2006 was deze kerk een Ned. Hervormde kerk. Daarna is hij verkocht aan de Christelijke Gereformeerde

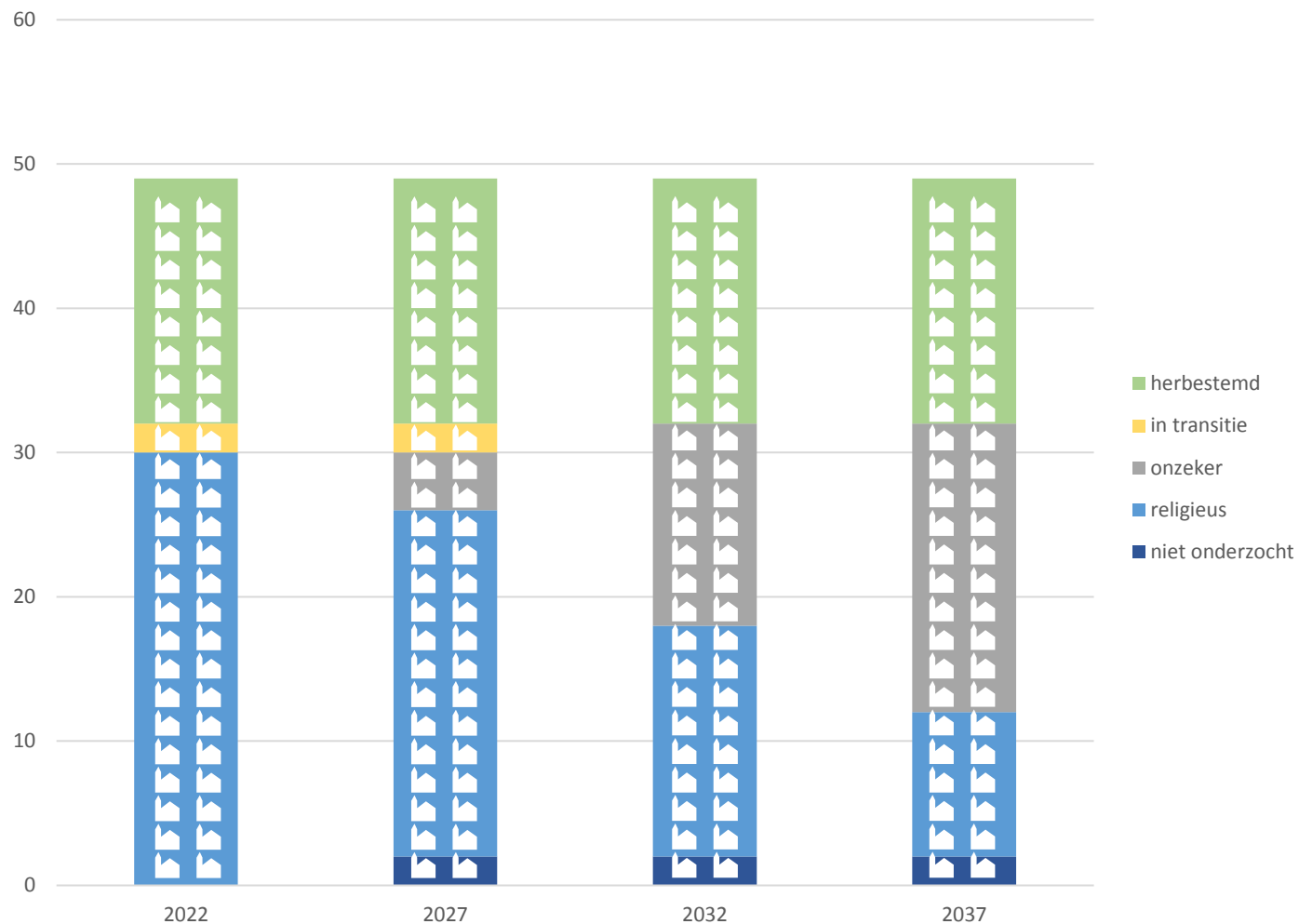
kerkgemeenschap.

Van Ravesteyn werkte van 1930 tot 1960 als spoorwegarchitect aan tal van beeldbepalende stationsgebouwen in Nederland waarbij zijn zakelijke ontwerpen steeds meer werden voorzien van op barok geïnspireerde versieringen en gebogen vormen. Vanuit zijn eigen architectenpraktijk werkte hij aan De Hoeksteen, zijn eerste kerkgebouw, waarbij hij een traditionele, Delftse schoolstijl toepaste met Romaanse details.

Kernwaarde van dit gemeentelijk monument is de architectuurhistorische waarde als ontwerp van Van Ravesteyn als voorbeeld van naoorlogse kerkarchitectuur met een bijzondere detaillering. De kerk heeft stedenbouwkundige waarde door de beeldbepalende situering aan het kruispunt en is een van de drie oorspronkelijke hoofdkerken van Emmeloord.

KERKENPASPOORTEN PER KERK

TOEKOMSTVERWACHTING



- 30 kerken in religieus gebruik, 2 leegstaande kerken, 17 herbestemde kerken
- Over 15 jaar nog zeker 10 religieuze gebouwen in religieus gebruik
- Over 15 jaar is de toekomst van 20 kerkgebouwen onzeker

CONCLUSIE: RELIGIEUS ERFGOED ERNST BEDREIGD

Verwachting: over 15 jaar is nog slechts 20% van de kerken in religieus gebruik (10 van de 49 gebedshuizen).

In 7 van de 10 dorpen dreigt de laatste als kerk in gebruik zijnde kerk te verdwijnen.

Alle monumentale kerken in religieus gebruik zijn bedreigd in hun voortbestaan, ook de potentieel beschermenswaardige kerken.

Naast cultuurhistorische waarden kennen mensen ook emotionele waarde aan kerken toe en zijn kerkgebouwen van waarde voor de lange termijn aantrekkelijkheid van een dorpskern of wijk.



STELLING 1

Kerken zijn bakens in het landschap en bepalen de identiteit en herkenbaarheid van dorpen en buurten. Ze zijn onlosmakelijk verbonden met de ontstaansgeschiedenis van de polder.

We gaan samen met kerkeigenaren en bewoners op zoek naar een duurzaam toekomstperspectief voor leegkomende kerken.

We koesteren de maatschappelijke bestemming van de overgebleven (laatste) kerken en zetten in op behoud van de ontmoetingsfunctie. Dit zien wij als raad als een overkoepelend belang voor de gemeente Noordoostpolder.



STELLING 2

We onderzoeken kansen voor kerken in relatie tot de toekomst en de leefbaarheid van de kernen, met als belangrijke zoekrichting: het idee van de 'gebouwenschuif'.



STELLING 3

We scheppen als gemeente de voorwaarden om de kansen voor behoud van kerken en kerkgebouwen te optimaliseren. Bijvoorbeeld: vanaf nu kiezen wij er als raad voor: geen nieuwe mfc's of het verduurzamen van bestaande mfc's als deze functies ook verschoven kunnen worden naar leegkomende kerken. Onderzoek moet aantonen of dit mogelijk is.



CONCLUSIE: MEER KERKEN VERDIENEN BESCHERMING ALS MONUMENT OF BEELDBEPALEND PAND

Om de unieke ruimtelijke hoofdstructuur te helpen behouden is het belangrijk om de beeldbepalende werking die de kerken aan brinken en zijbrinken en op zichtassen hebben, te behouden.

Sommige niet-beschermde kerken zijn een herkenbaar oriëntatiepunt, hebben een prominente uitstraling c.q. architectuur die typerend is voor een bepaalde periode of van uitzonderlijke kwaliteit is, of bezitten monumentale kunst. Er zijn nauwelijks beschrijvingen van de interieurs van de kerken.



STELLING 4

We breiden de bescherming van de kerkencollectie uit, inclusief interieurs.

We onderzoeken en overwegen om aan een aantal waardevolle kerkgebouwen de gemeentelijke monumentstatus of de status beeldbepalend pand toe te kennen en onderzoeken de mogelijkheden om de kerkeigenaar te ondersteunen.



CONCLUSIE : KRIMPENDE GEMEENSCHAPPEN ZIJN ZO EKENDE

Als het einde van de religieuze functie in zicht begint te komen, dan is dit een emotioneel zoekproces voor kerkbesturen en leden. Zij en hun (groot)ouders en kinderen, zijn veelal in de kerk gedoopt, getrouwd en hebben er afscheid genomen van geliefden.

Kerkbesturen hebben het vaak al zwaar om de kerk draaiend te houden. Het uitwerken van een (nieuw) duurzaam toekomstperspectief voor het kerkgebouw is lastig en vergt expertise.



STELLING 5

We stimuleren eigenaren (kerkbesturen) van bedreigde kerken om proactief neven- of herbestemmingsmogelijkheden te onderzoeken en ondersteunen deze onderzoeken actief als gemeente.



STELLING 6

Hoge energiekosten vragen om verduurzamingsmaatregelen.

We ondersteunen kerkbesturen (in overleg met de provincie en RCE) in het uitvoeren van duurzaamheidsscans in combinatie met onderzoek naar neven- of herbestemming bij bedreigde kerkgebouwen.



STELLING 7

Matching van kerkgemeenschappen onderling die zoekend zijn naar passende huisvesting is kansrijk.

We helpen kerkgemeenschappen die op zoek zijn naar passende huisvesting op zoek te gaan naar matchingskansen.



STELLING 8

Ondernemerschap en enthousiasme bij kerkeigenaren vergroot kansen voor bedreigde kerken.

We onderzoeken de mogelijkheden om sociaal-maatschappelijke activiteiten in kerken te subsidiëren als maatschappelijke functie.



STELLING 9

Met elkaar in actie komen is een voorwaarde om goed voorbereid te zijn op de uitdaging van het in hoog tempo leegkomen van kerkgebouwen.

We houden als gemeente contact met kerken om kansen te vinden voor bedreigde gebedshuizen en om die te verzilveren.

We stellen een contactpersoon aan en bepalen een integrale werkwijze binnen de gemeente Noordoostpolder.



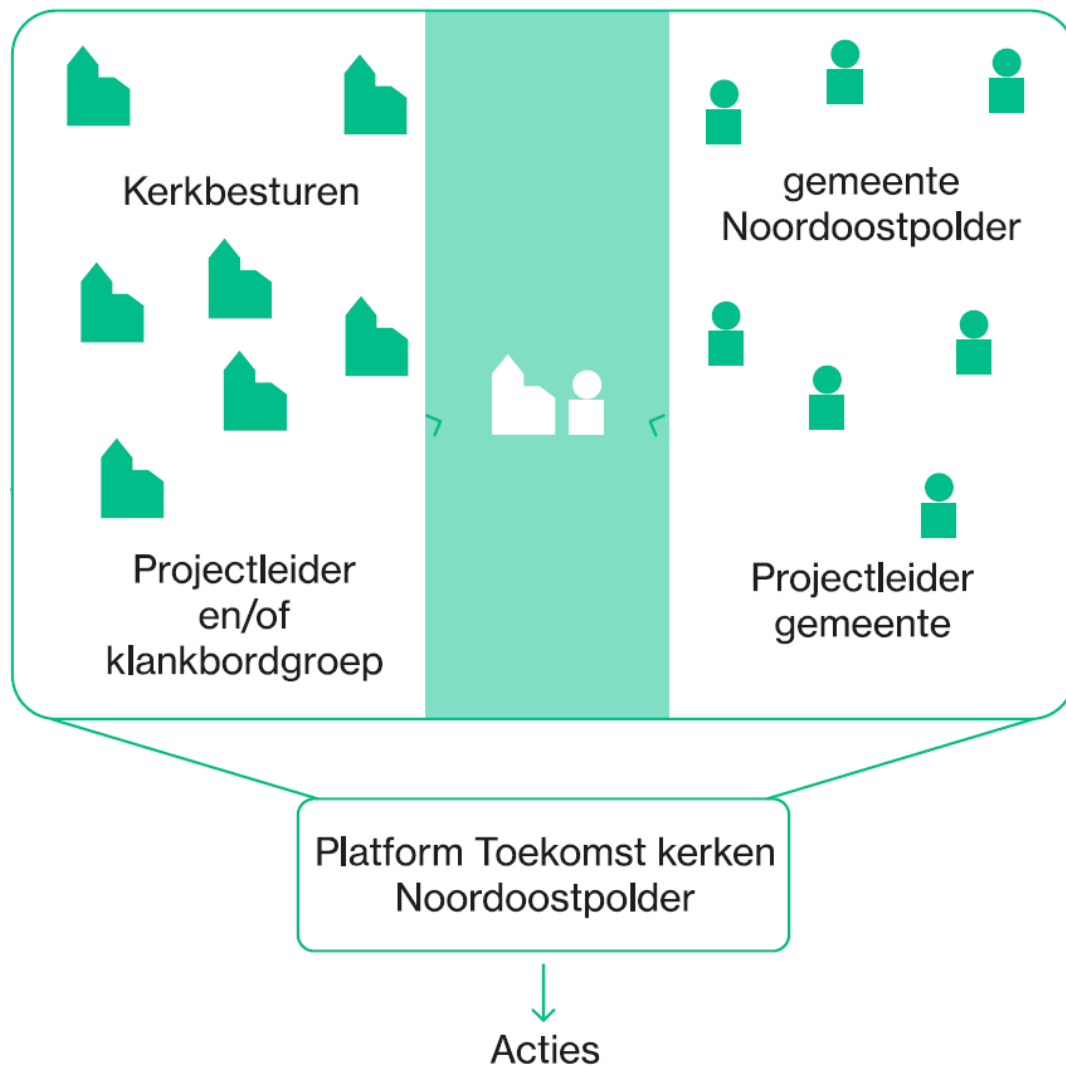
STELLING 10

We zetten in op een “fase 2 Kerkenvisie”

We pakken de rol op van inspirator en initiator en komen tot een gezamenlijke projectgroep van kerkbesturen en de gemeente. Deze projectgroep volgt de aanbevelingen uit de Kerkenvisie fase 1 op en ontwikkelt een uitvoeringsprogramma van kansrijke initiatieven die draagvlak hebben bij bewoners en kerkbesturen. Over een jaar komt dit uitvoeringsprogramma terug bij de gemeenteraad of we horen eerder in geval van urgente zaken.



KERKENVISIE FASE 2



**HOOFDCONCLUSIE:
KOM SAMEN IN
ACTIE!**



VERVOLGSTAPPEN KERKENVISIE NOORDOOSTPOLDER

17 april:

presentatie raadscommissie

mei:

consultatie dorpsbelangen

augustus:

aanleveren college & gemeenteraad

Q3 2023:

behandeling in gemeenteraad

STELLING 1 OORDEELSVORMING

Kerken zijn bakens in het landschap en bepalen de identiteit en herkenbaarheid van dorpen en buurten. Ze zijn onlosmakelijk verbonden met de ontstaansgeschiedenis van de polder.

We gaan samen met kerkeigenaren en bewoners op zoek naar een duurzaam toekomstperspectief voor leegkomende kerken.

We koesteren de maatschappelijke bestemming van de overgebleven (laatste) kerken en zetten in op behoud van de ontmoetingsfunctie. Dit zien wij als raad als een overkoepelend belang voor de gemeente Noordoostpolder.



STELLING 2 OORDEELSVORMING

We onderzoeken kansen voor kerken in relatie tot de toekomst en de leefbaarheid van de kernen, met als belangrijke zoekrichting: het idee van de 'gebouwenschuif'.



STELLING 3 OORDEELSVORMING

We scheppen als gemeente de voorwaarden om de kansen voor behoud van kerken en kerkgebouwen te optimaliseren. Bijvoorbeeld: vanaf nu kiezen wij er als raad voor: geen nieuwe mfc's of het verduurzamen van bestaande mfc's als deze functies ook verschoven kunnen worden naar leegkomende kerken. Onderzoek moet aantonen of dit mogelijk is.



STELLING 4 OORDEELSVORMING

We breiden de bescherming van de kerkencollectie uit, inclusief interieurs.

We onderzoeken en overwegen om aan een aantal waardevolle kerkgebouwen de gemeentelijke monumentstatus of de status beeldbepalend pand toe te kennen en onderzoeken de mogelijkheden om de kerkeigenaar te ondersteunen.



STELLING 5 OORDEELSVORMING

We stimuleren eigenaren (kerkbesturen) van bedreigde kerken om proactief neven- of herbestemmingsmogelijkheden te onderzoeken en ondersteunen deze onderzoeken actief als gemeente.



STELLING 6 OORDEELSVORMING

Hoge energiekosten vragen om verduurzamingsmaatregelen.

We ondersteunen kerkbesturen (in overleg met de provincie en RCE) in het uitvoeren van duurzaamheidsscans in combinatie met onderzoek naar neven- of herbestemming bij bedreigde kerkgebouwen



STELLING 7 OORDEELSVORMING

Matching van kerkgemeenschappen onderling die zoekend zijn naar passende huisvesting is kansrijk.

We helpen kerkgemeenschappen die op zoek zijn naar passende huisvesting op zoek te gaan naar matchingskansen.



STELLING 8 OORDEELSVORMING

Ondernemerschap en enthousiasme bij kerkeigenaren vergroot kansen voor bedreigde kerken.

We onderzoeken de mogelijkheden om sociaal-maatschappelijke activiteiten in kerken te subsidiëren als maatschappelijke functie.



STELLING 9 OORDEELSVORMING

Met elkaar in actie komen is een voorwaarde om goed voorbereid te zijn op de uitdaging van het in hoog tempo leegkomen van kerkgebouwen.

We houden als gemeente contact met kerken om kansen te vinden voor bedreigde gebedshuizen en om die te verzilveren.

We stellen een contactpersoon aan en bepalen een integrale werkwijze binnen de gemeente Noordoostpolder.



STELLING 10 OORDEELSVORMING

We zetten in op een “fase 2 Kerkenvisie”

We pakken de rol op van inspirator en initiator en komen tot een gezamenlijke projectgroep van kerkbesturen en de gemeente. Deze projectgroep volgt de aanbevelingen uit de Kerkenvisie fase 1 op en ontwikkelt een uitvoeringsprogramma van kansrijke initiatieven die draagvlak hebben bij bewoners en kerkbesturen. Over een jaar komt dit uitvoeringsprogramma terug bij de gemeenteraad of we horen eerder in geval van urgente zaken.





VRAGEN?
DANK VOOR UW AANDACHT